

De Malderburch

door Jan Willemsen, Petra Thijssen, Tini Martens en Leo Ewals

Ook Malden heeft een burcht gehad. Daaraan herinneren de namen van het zorgcentrum Malderburch en van de Malderburchstraat (zonder 't') in Malden. Ook de Malderburchtstraat (met 't') in Hatert verwijst naar de Maldense burcht. Verder is er nog de Burchtselaan die vanaf de Blankenbergseweg richting Weezenhof loopt. De burcht lag in het Maldense Broek, tegenwoordig aan de westzijde van het Maas-Waalkanaal, bij de knik in de Looistraat. Het pad langs de burcht, dat eerder deel was van de verbinding Eendepoelseweg – Looistraat en toen Burchtlaan heette, draagt sinds kort de naam Motteburchtpaadje.

De Maldense burcht lag aan een watergang, de Leigraaf, die voor de ontwatering van het broekland zorgde en tevens de grachten van de burcht van water voorzag. Deze Leigraaf vormde deels de grens tussen de heerlijkheden Malden en Heumen. De Malderburch was een motteburcht, een type dat vrij algemeen was in de Middeleeuwen. Die werd in de regel gebouwd op een kunstmatig opgeworpen heuvel, in het Frans aangeduid met 'motte'. Het complex bestond uit een burcht en een voorburcht. De burcht was aanvankelijk gebouwd als een houten versterking met palissaden, grachten en wallen, die later werd omgebouwd tot een stenen versterking van baksteen en tufsteen met kalkmortel. De burchtheuvel had een middellijn van bijna 30 meter. Het cirkelvormige terrein was omgeven door een wal en een buiten- en binnengracht. In de buitenste gracht heeft nog jaren later water gestaan.

Malden, Motteburchtpaadje, genoemd naar de vroegere burcht (foto LE)

Tetrarchia ducatus Gelriae Neomagensis, Het Rijk van Nijmegen, met apart aangegeven Malden en de Heerlijkheid Malden, evenals Heumen en de Heerlijkheid Heumen, 17e eeuwse kaart (afb. Bibl. Nat. de France)

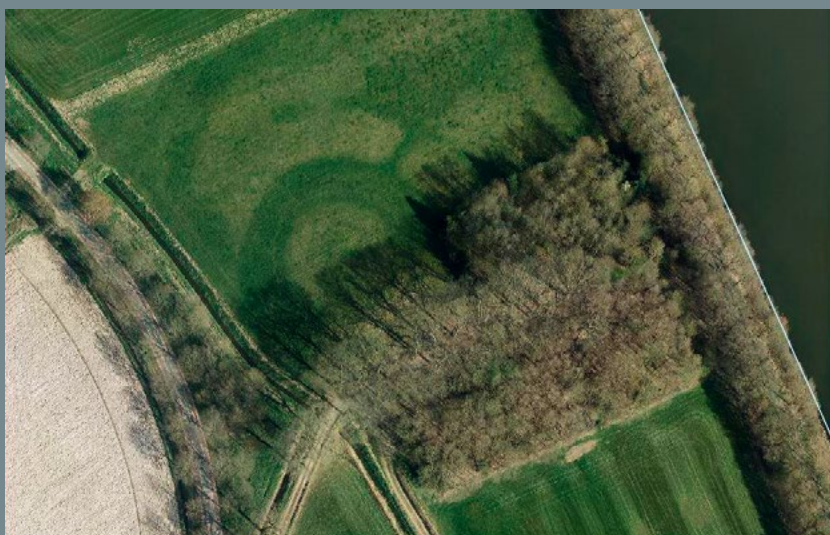

Wapen graafschap Kleef
(afb. nl.wikipedia.org)

De burcht wordt voor het eerst vermeld in een stuk uit 1300, maar waarschijnlijk werd zij omstreeks 1270 al gebouwd door de graaf van Kleef. Nadat in 1301 Diederik Korte Loef door de graaf van Kleef tot rentmeester van Malden was benoemd, verplichtte die zich om de van oorsprong houten Malderburch om te bouwen tot een stenen burcht, zodat Kleef een versterkt huis bezat bij zijn grens met Brabant. Kleef steunde in die tijd het graafschap Gelre in de aanhoudende strijd met het hertogdom Brabant.

In 1348 werd de heerlijkheid Malden, en daarmee het kasteel, verkocht aan de heer van Heumen, Johan van Groesbeek. Het kasteel diende toen nog enige tijd als huisvesting van ambtenaren, veelal familieleden van de heren van Groesbeek. Zelf gingen de heren echter wonen in het kasteel van Heumen. De burcht zal toen geleidelijk in verval zijn geraakt en later zijn gesloopt.

Van 1617 tot 1632 zijn er processen gevoerd voor het Hof van Gelre door een latere Johan van Groesbeek over de rechten op de Malderburch, o.a. over het hakken van hout. In 1660 kwam de burcht aan Ludolph van Steenhuijs. Zijn erfgenamen verkochten het bouwwerk in 1769 aan de stad Nijmegen die het in 1902 weer verkocht aan Jan J. Luden. Die heeft ter plaatse rond 1910 enkele malen opgravingen laten doen waarbij o.a. middeleeuwse Jacobakannetjes zijn gevonden, een zware eikenhouten kist en de paalfundering van een brug. Dat is echter allemaal verdwenen. Nog weer later, in 1930–1931, zijn in het kader van de werkverschaffing de heuvel en de wal- en grachtrestanten grotendeels geëgaliseerd. De contouren van de motteburcht zijn nog te herkennen in de speciale luchtfoto's die zijn opgenomen in de Algemene Hoogtekaart Nederland.

Luchtopname met contouren van de vroegere Malderburch
(foto Gemeente Heumen)